

A KÉK PALACK

A napórák fehér kavicsokká porlottak. A levegő madarai immár az ősi kő- és homokegek mélyére temetve repültek, daluk elnémult. A kiszáradt tengerek fenekén csak a por kavargott, amely elborította a tájat, midőn a szél parancsára újrájátszotta az özönvíz régi meséjét. A városokat elnyelték a csönd csűrjei, az idő hombárjai, a békesség és emlékezet tavai és szökőkútjai.

A Mars halott volt.

Aztán a határtalan nyugalomból, irdatlan messzeségből egy parányi hang tört utat magának, majd egyre erősödött a fahéjszín dombok között, egyre közeledett a nap-hevítette légben, mígnem az országút beleremegett, a vén városokról pedig sutorogva lerázódott a por.

A hang elhalt.

A délidei vibráló csöndben Albert Beck és Leonard Craig ültek a kivénhedt terepjáróban, és egy kihalt várost mustráltak, amely pillantásukra nem moccant, de kiáltásukra igen:

– Hahó!

Egy kristálytorony finom szemű poresővé omlott.

– Te ott!

Lehullt egy másik is.

Majd újabbak és újabbak dőltek össze, ahogy Beck hangja kimondta rájuk a végítéletet. Hatalmas, gránitszárnýú kőállatok buktak le és zúzódtak szét belső udvarokon és ivóutakon. A férfi hívására életre keltek a vadak, s felébredvén válaszoltak: nyögtek és recsegetek, felegyenesedtek és előre dőltek, megremegtek és tétováztak, végül belehasítottak a légbe, és grimaszt vágva, üres tekintettel hulltak alá, aztán a földbe csapódva éles, örökké éhes fogaik egyszerre kilapultak, és töltényhüvelyekként szerteszét gurultak a csempéken.

Beck várt. Több torony nem omlott le.

– Most már nyugodtan bemehetünk.

Craig nem mozdult. – Ugyanazért? – kérdezte.

Beck csak bólintott.

– Azért az istenverte palackért! Fel nem foghatom, miért akarja mindenki!

– Akik megtalálták, nem mondták el, nem magyarázták meg. De... – Beck kimászott a terepjáróból – vénséges vén. Vén, akár a sivatag, akár a holt tengerek... és bármi lehet benne. Legalábbis a legendák szerint. És mert *bármi* lehet benne... ez meghozza az ember vadászkedvét.

– A tiédet lehet. Az enyémet aztán nem – felelte Craig. A szája alig mozdult, félig lehunyt szemében halvány derű csillogott. Lustán nyújtózott. – Én csak az utazás miatt tartok veled. Inkább figyelem, mit csinálsz, mint hogy ölbe tett kézzel üldögéljek a hőségben.

Beck egy hónapja botlott bele az özönvíz előtti terepjáróba, még mielőtt Craig csatlakozott hozzá. A jármű az Első Ipari Mars-invázióból maradt vissza, amely véget ért, amikor az emberiség továbbindult távoli csillagok meghódítására. Beck megbütykölte a motort, aztán az egyik kihalt várostól a másik kihalt városig hajtott, keresztül-kasul bejárva a napszámosok és naplopók, álmodozók és semmittevők világát, azokét az embereket, akiket elkapott az űrkor sodrása, akik, mint Craig meg ő, sosem akartak semmi különöset kezdeni életükkel, s ehhez a Marsot tökéletes helynek találták.

– A marslakók ötezer vagy talán tízezer évvel ezelőtt készítették a Kék Palackot – mondta Beck. – Marsbéli üvegből fűtták... azóta folyton elvész és előkerül, elvész és előkerül.

A halott városról tükröződő, vibráló hőségbe meredt. Egész életében a semmi kellős közepén csináltam a nagy semmit, merengett. Mások, a jobb emberek nagy dolgokat vittek véghez, a Merkúrra mentek, a Vénuszra vagy túl a naprendszeren. Kivéve engem. Én aztán nem. De a Kék Palack *mindent* megváltoztathat.

Otthagya a terepjárót.

Craig is kimászott a járműből, s gyorsan felzárkózott mellé.

– Mennyi ideje is, hogy kutatod? Tíz éve? Rémálmaid vannak, görcsben ébredsz, a nappalt meg végigizzadod. *Ennyire* akarod azt az átkozott üveget, pedig azt se tudod, mi van benne. Bolond vagy te, Beck.

– Fogd be! Fogd be! Fogd be! – kántálta amaz, az útjába kerülő kavicsokat rugdosva.

Repedt csempemozaikon lépdelték, amely padlószőnyegként fedte az utat, rajta törékeny marsbéli teremtmények képei, rég kihalt állatok, amelyek feltűntek és eltűntek, ahogy a szél meg-megfűtta a néma port.

Beértek a városba.

– Várj – szólt Beck. Tenyeréből tölcseért formált szája előtt, és nagyot kiáltott: – Te ott!

– ...*ott* – felelte a visszhang, és tornyok dőltek le, szökőkutak és kőoszlopok hanyatlottak magukba. Ezek a városok mind ilyenek voltak. Néha egyetlen szóra olyan tornyok omlottak le, amelyek szépsége felért egy szimfóniával. Akárha egy Bach-kantáta mállana szét az ember szeme láttára.

A következő pillanatban: csontok alá temetett csontok. A por leülepedett. Két építmény maradt épen.

Beck előre lépett és bólintott barátjának.

Megkezdték a keresést.

Aztán keresés közben Craig megtorpant. Ajkán halvány mosoly játszott.

– Abban az üvegben – kérdezte – nem egy miniatűr balett-táncosnő van, összegömbölyödve, vagy mint azok a japán virágok, amiket ha vízbe teszel, szétnyílnak?

– Nincs szükségem nőre.

– Talán mégis van. Talán sosem volt igazi nő, egy nő, aki szeretett, így aztán titokban azt reméled, hogy őt találod benne. – Craig ajkát biggyesztette. – Vagy lehet abban az üvegben valami a gyermekkorodból. Minden egy apró batyuban: egy tó, egy fa, amit megmászál, zöld fű, folyami rákok. Ez hogy tetszik?

Beck a távolba meredt.

– Néha... majdnem ilyesmi. A múlt... a Föld. Nem is tudom.

Craig bólintott. – Talán attól is függ a tartalma, hogy ki nézi. Na mármost, ha egy adag whisky lenne benne...

– Keressük – vágta el Beck.

Ragyogás és csillogás töltötte be mind a hét termet; a padlótól a lépcsőzetes kialakítású mennyezetig álltak a vörös, rózsaszín, sárga, ibolya és fekete üvegből készült hordók, cserépedények, palackok, urnák, vázák. Beck egyenként összetörte mindet, hogy ne legyenek

útban; meg akart szabadulni tőlük, nehogy egyszer újra errefelé vetődjön, és megint át kelljen néznie őket.

Végzett ezzel a helyiséggel, jöhet a következő. Szinte félt folytatni. Félt, hogy ezúttal megtalálja, és akkor a keresés véget ér, élete értelmét veszti. Csupán tíz év előtt tűnt fel életében az első igazi cél, amikor a Vénusztól egészen a Jupiterig hallgatta a tűzutazók meséit a Kék Palackról. A láz lángra gyújtotta, és a láng azóta sem hunyt ki. Ha ügyesen csinálja, akkor az a remény, hogy megtalálja a palackot, egész életét csordultig betöltheti. Újabb harmincévnyi kutatás, már ha óvatos és nem túl szorgalmas, miközben másnak el nem ismerné, hogy egyáltalán nem az üveg az érdekes, csupán a keresés, a rohanás és a hajsza, a por és a városok és az örökös utazás.

Beck tompa zajra lett figyelmes. Az ablakhoz lépett és kinézett az udvarra. Egy szürke háromkerekű homokjáró dorombolt alig hallhatóan az utca végén. Kövér, szőke férfi kecmergett ki a rugós ülésből, majd nyújtózkodva szemlélte a várost. Egy másik kereső. Beck sóhajtott. Ezrek és ezrek keresnek. De a törékeny metropoliszokból, kisvárosokból és falvakból is sok ezer van, rámegegy egy millennium is, mire mindet átvizsgálják.

- Hogy állsz? – lépett be Craig.
- Semmi. – Beck szimatolni kezdett. – Nem érzed?
- Micsodát? – nézett körbe Craig.
- Olyan az illata, mint... a bourboné.
- Hé! – nevetett Craig. – Ez én vagyok!
- Te?

– Most kortyoltam egyet. A másik szobában találtam. Néhány kacatot félrelöktem, és ott volt egy halom üvegpalack, mint mindenhol. Az egyikben lötyögött egy kis bourbon, hát megvendégeltem magamat.

Beck csak bámult rá, s lassan elfogta a remegés.

– Mit... mit keresne *itt* bourbon? Egy marsi üvegben? – Ujjait hidegnek érezte, mintha jégcsapok lettek volna. Tett egy lépést előre. – Mutasd meg!

- Biztos csak...
- Mutasd már, a fene egyen meg!

Ott is volt a szoba egyik sarkában: egy marsi üvegpalack, színe, akár a kék ég, nagysága egy kisebb gyümölcsé. Beck könnyűnek, légiesnek érezte, ahogy az asztalra helyezte.

- Félig van bourbonnel – mondta Craig.
- Én nem látok benne semmit – válaszolta Beck.
- Akkor rázd meg.
- Beck felvette, és óvatosan megrázta.
- Kotyog – mosolygott Craig –, hallod?
- Nem.
- Én tisztán hallom.

Beck visszatette az asztalra. Az ablakon betűző napfény kék lángnyelveket pattintott az üvegből. Így kéklík a tenyérben tartott csillag. Így kéklík délidőben a sekély óceán. Így kéklík a gyémánt reggel.

– Ez az – suttogta Beck. – Tudom, hogy ez az. Többé nem kell keresnünk. Megtaláltuk a Kék Palackot.

Craig arca hitetlenkedést tükrözött. – Te tényleg nem látsz benne semmit?

– Semmit... bár... – Beck közel hajolt, és az üveg kék univerzumába mélyesztette tekintetét. – Talán ha kinyitom és kiengedem, bármi legyen is benne, felismerem.

– Szorosan rátekertem a kupakot. Segítek – nyúlt Craig.

– Ha megbocsátanak az urak – szólalt meg egy hang mögöttük az ajtóban.

A kövér, szőke férfi sétált be látóterükbe, kezében pisztollyal. Rájuk sem pillantott, szeme a kékszínű üvegre tapadt. Szája mosolyra görbült. – Rendkívül gyűlölök fegyvert fogni – mondta –, de a szükség törvényt bont, ugyanis egyszerűen muszáj megkapnom ezt a műtárgyat. Azt javaslom, engedjék elvinnem. Ne csináljanak semmi ostobaságot!

Becknek tulajdonképpen kedvére volt a dolog. A fordulat időzítéséből nem hiányzott a szépség, ő maga sem kívánhatta volna másként: elveszteni a kincset, még mielőtt kinyitja. Lelki szemei előtt üldözés és harc, sikerek és kudarcok sorozata ködlött fel, és mire véget ér, talán újabb négy-öt év rámege a keresésre.

– Gyerünk – nógatta őket az idegen. – Adják át szépen – és figyelmeztetőn felemelte a pisztolyt.

Beck átnyújtotta neki az üveget.

– Elképesztő! Egyszerűen elképesztő! – álmélkodott a kövér férfi. – El sem hiszem, hogy ilyen egyszerű volt: besétáltam, elcsíptem két férfi beszélgetését, aztán csak úgy a kezembe nyomták a Kék Palackot. Elképesztő! – Azzal kuncogva kiment az ajtón, végig a hallon, ki a napfénybe.

A Mars két hideg holdjának fényében az éjféli városok poros csontvázakként meredeztek. Szétporló országúton zötyögött-döcögött a terepjáró, városokat hagyott el, ahol malter és rovarszárnyak porozták be az ivóutakat, bútorokat, fémhangon éneklő könyveket, festményeket. Múltbéli városok, amelyek többé már nem is városok, csupán finom törmelékké örölt volt-dolgok, amiket a borvörös szél pakolgat értelmetlenül ide-oda a tájon, akár homokot egy gigantikus homokórában, feltornyezva és elhordva, feltornyezva és elhordva, vég nélkül. A csend megnyílt, átengedte a járművet, majd sietve bezárult mögötte.

– Sose fogjuk megtalálni – szólalt meg Craig. – Ezek a pokoli utak. Olyan vének. Gödrök, bukkanók, nem is utak ezek már. A háromkerekűvel ő van előnyben, tud ugratni, kanyarogni. Francba!

Egy veszélyes szakaszt elkerülendő, váratlanul kitértek oldalra. A terepjáró radírként haladt az öreg országúton, rátaposott a vak földre, és félresöpörve feltárta az ősi smaragd-aranszín mozaikokat, amelyekkel a marslakók az út felületét díszítették.

– Várjunk csak! – kiáltott fel Beck. Lelassította a terepjárót. – Láttam valamit.

– Hol?

Visszahajtottak százméternyit.

– Ott. Nézd, ez ő!

Az út menti árokban a kövér férfi hevert a homokjáró kormányára borulva. Nem moccant. Amikor Beck odavilágított a lámpával, tágra nyílt szeme tompán felizzott.

– Hol az üveg? – kérdezte Craig.

Beck leugrott az árokba, és felkapta a férfi fegyverét.

– Nem tudom. Eltűnt.

– Mi ölte meg?

– Azt se tudom.

– A háromkerekűn nem látszik semmi. Nem baleset volt.

Beck átfordított a testet.

– Nincsenek sebek. Mintha csak úgy meghalt volna. Magától.

– Talán szívroham – vélte Craig. – Felizgatta az üveg. Lejött ide elrejtteni. Azt hitte, mindjárt jobban lesz, aztán végzett vele a szívroham.

– Ez még nem magyarázza meg, hogy mi lett a Kék Palackkal.

– Valaki erre jött. Uramatyám, te is tudod, mennyien keresik...

A sötétséget pásztázták maguk körül. Messze a csillagokkal telehintett feketeségben, a kék dombokon valami mozgásra lettek figyelmesek.

– Ott fönt – mutatta Beck. – Hárman. Gyalog.

– Biztos ők...

– Istenem, nézd!

Alattuk az árokban a kövér férfi teste felizzott és olvadásnak indult. Szeme olyanná változott, mint a holdkő, amikor víz zúdul rá. Az arca szétfoszlott a tűzben. A haja, akár a csillagszóró, sercegve lángra gyúlt. A test a szemük előtt füstölögni kezdett. Az ujjak hegyét lángnyelvek csócsálták. Aztán, mintha óriási pöröly sújtott volna le egy üvegszoborra, a test összeroppant és rózsaszín szikrákra fröccsent szét, amelyeket az éjszakai szél egykettőre szétszórt az országút mentén.

– Biztos... *csináltak* vele valamit azok hárman – mondta Craig. – Egy újfajta fegyverrel.

– Nem, történt már ilyen korábban – felelte Beck. – Hallottam fickókról, akik megszerezték a Kék Palackot, aztán eltűntek. Aztán az üveg másokhoz került, és azok is eltűntek. – Fejét csóválta. – Amikor szétment, olyan volt, mint millió szentjánosbogár...

– Utánuk mész?

Beck visszamászott az útra a terepjáróhoz. A sivatag dombjait méregette, a csontiszap és a némaság halmait.

– Kemény dolog lesz, de azt hiszem, utánuk tudok evickélni a terepjáróval. Nem tehetek mást. – Szünetet tartott, aztán már nem is Craighez beszélt. – Azt hiszem, tudom, mi van a Kék Palackban... Végre megértettem, hogy amit mindennél jobban akarok, az van benne. Engem vár.

– Én nem megyek – mondta Craig. Odalépett a terepjáróhoz, ahol Beck ült a sötétben. – Nem tartok veled három fegyverest üldözni a pusztában. Én élni szeretnék, Beck. Az az üveg semmit se jelent nekem. Nem kockáztatom érte a bőrömet. De kívánom, hogy szerencsével járj.

– Kösz – felelte Beck, azzal elhajtott a dűnék irányába.

A terepjáró üveg motorházteteje fölött az éjszaka úgy áramlott, akár a hús víz.

Beck irgalmatlanul hajtotta a járművet kiszáradt folyómedrek fenekén át, színes kőgörgöttegeken keresztül, óriási szirtek között. A kettős holdfény csíkokban aranyszínre festette a szirtfalakba vésett istenek és állatok domborműveit: mérföld-magas arcok, amelyekre marsi mítoszokat róttak marsi jelekkel; hihetetlen arcok, nyitott barlang-szemekkel és tátongó barlang-szájakkal.

A motor dübörgésétől kövek és sziklák lazultak ki. Egy ízben valóságos lavina zúdult le az egyik szirt tetejéről, és eltalált egy ősi sziklaszobrot, amelyről aranydarabkák törtek le, mondtak búcsút a holdsugárnak és tűntek el a kúthűvösségű kék sötétségben alatt.

Vezetés közben Beck felidézte maga előtt a múltat... az utolsó tíz év összes éjszakáját, az éjszakákat, amikor vérvörös tüzeket rakott a portengerek fenekén, és lassan, meggondoltan főzte a vacsoráját. És álmodott. Mindig ugyanarról álmodott: a *hiányról*. Nem tudta, minek a hiánya. A férfiváérés, a nehéz élet a Földön, a 2130-as nagy pánik, az éhínség, a káosz, a zavargások, a hiány. Aztán a csavargás a bolygók között, a nő nélküli évek, a szerelem nélküli évek, a magányos évek. Az ember kiér a sötétségből a fényre, az anyaméhéből a világba, és talál ott valamit, amit igazán akar?

Mi van azzal a férfival az árokban? Ő talán nem valami különlegeset keresett egyfolytában? Valamit, ami nem volt. Mi maradt egy magafajta embernek? Vagy akárkinek? Várhatnak egyáltalán még valamit az élettől?

A Kék Palackot.

Beletaposott a fékbe. Lövésre kész fegyverrel kiugrott a terepjáróból, és kétrét gömnyedve a dűnék közé szaladt. Három férfi feküdt takaros rendben a homokon. Földiek voltak: cserzett bőr, bütykös kéz, durva ruhák. A közöttük heverő palack megcsillant a csillagfényben.

Miközben nézte őket, a testek olvadni kezdtek. Gőzpamacsokká foszlottak, harmatcseppekké és éjkristályokká. Egy pillanat múltán semmi nem maradt belőlük.

Beck testét átjárta az éjszaka hidege. A pelyhek a szeme előtt kavargtak, megfricskázva az arcát és az ajkát.

Nem moccan.

A kövér férfi. Meghal, aztán eltűnik. Craig hangja: „Egy újfajta fegyver...”

Nem. Egyáltalán nem fegyver.

A Kék Palack.

Ezek az emberek kinyitották, hogy megleljék, amire leginkább vágytak. A hosszú, magányos évektől elgyötört, boldogtalan, vágyakozó emberek kinyitották, hogy megtalálják azt, ami nekik a legjobban hiányzott a világon. És mind megtalálták, mint ahogy ez a három is. Immár értette, miért cserélt gazdát az üveg oly sűrűn, miért vándorolt egyik kézből a másikba, s a nyomában miért tűntek el rendre az emberek. A homok fölött repdestek, a holt tengerek peremén szálldestak, mint aratáskor a pelyva. Lánggá és szentjánosbogarakká lettek. Köddé.

Beck felkapta a palackot, és egy pillanatra eltartotta magától. Szeme csillogott. Keze reszketett.

Szóval ezt kerestem idáig, tűnődött. Forgatta az üveget, amely kék csillagfényt lövellt magából.

Szóval ez az, amit mindenki *igazán* akar? A titkos óhaj, olyan mélyre rejtve, hogy sosem találhatunk rá? A tudatalatti vágy? Saját büntudatától üzve mindenki ezt keresi?

A halált.

Ez a menekvés a kétség, a kínlódás, az egyhangúság, a hiány, a magány, a félelem elől, ez a kiút mindenből.

Mindenki számára?

Nem, Craignek nem. Craig talán sokkal szerencsésebb. Vannak néhányan az univerzumban, akik úgy élnek, akár az állatok, nem kérdeznek, pocsolyákból isznak, közöszlnek, nevelik a kölykeiket, és egyetlen pillanatig sem kételkednek az élet jóságában. Ez

Craig. Maroknyian ha vannak a hozzá hasonlók. Boldog állatok egy óriási rezervátumban, Isten saját állatkertjében, s úgy növekszik bennük a vallás és a hit, akár egyfajta különleges ideg. Egészségesek a milliószorosan idegbajosak között. Ők majd később kívánják meg a halált, a természet törvénye szerint. Nem most. Később.

Beck feltartotta a palackot. Milyen egyszerű, merengett, és milyen nagyszerű. Ez az, amire mindig vágytam. Ez, és semmi más.

Semmi.

A nyitott üveg kéklett a csillagfényben. Beck belélegezte, és mélyen letüdőzte a Kék Palackból áradó illatot.

Végre az enyém, gondolta.

Ellazult. Testét először csodálatosan hűsnek érezte, aztán csodálatosan melegnek. Tudta, hogy hosszú csillagszúdán szánkázik alá a borállagú sötétségbe. Kékborban és fehérborban és vörösborban lubickolt. Mellkasában gyertyák gyulladtak, tűzkerekek forogtak. Érezte, hogy a kezei eltávolodnak. Érezte, hogy a lábai elrepülnek, s ezt mulatságosnak találta. Nevetett. Behunyta szemét, és nevetett.

Életében először maradéktalanul boldog volt.

A Kék Palack a hűs homokra huppant.

Hajnaltájt Craig közeledett, fűtőrészve. A kelő nap rózsaszín fényénél meglátta a fehér homokon heverő üveget. Ahogy felemelte, heves suhogás támadt. Egy csapat narancsszínű és bíborvörös szentjánosbogár kacsintott rá, aztán hunyt ki a légben.

A környéken nagy nyugalom honolt.

– Ilyen nincs. – A közeli város halott ablakai felé pillantott. – Hé, Beck!

Egy karsú torony porrá omlott.

– Beck, itt a kincsed! Nekem nem kell. Gyere, neked adom!

– ...*adom* – ismételte a visszhang, és az utolsó torony is ledőlt.

Craig várt.

– Ez haláli! Itt az üveg, a jó öreg Craig pedig még csak a közelben sincs, hogy odaadjam.

Megrázta a kékszínű üveget.

Kotyogott.

– Ezt már szeretem! Épp ahogy az előbb. Isten az atyám, csordultig van bourbonnel!

Kinyitotta, húzott egyet belőle, majd megtörülte a száját.

– Az egész hercehurca egy kis bourbon miatt. Itt megvárom a jó öreg Becket, és odaadom neki ezt a francos üveget. Addig is... még egy kortyot, Mr. Craig? Ha ragaszkodik hozzá...

A kietlen tájon nem hallatszott más hang, csak a kiszáradt torokban gurgulázó folyadék. A Kék Palack megcsillant a napfényben.

Craig boldogan elmosolyodott, és újra ivott.